

“B-mix

(เจลลี่จากผักผลไม้ 5 สี)”

สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๖๘

นางสาวชนัดดา สงพัฒน์แก้ว

อสม. ดีเด่นระดับชาติ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อนวัตกรรม : B-mix (เจลลี่จากผักผลไม้ 5 สี)

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางสาวชนัดดา สงพัฒน์แก้ว

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)
☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

สาขาที่ประกวด : ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

จังหวัด : สุราษฎร์ธานี

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น ด้านสมุนไพร จึงได้ต่อยอดและพัฒนางานวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาในการใช้ผักผลไม้ ๕ สี มาใช้ในการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ นอกจากสีที่ให้น่ารับประทาน แต่ละสียังมีคุณประโยชน์ที่สำคัญ โดยแบ่งออกได้เป็น ๕ สี ดังนี้ **สีเขียว** มีสารคลอโรฟิลล์ มีส่วนช่วยในการบำรุงกระดูกและฟัน มีใยอาหารช่วยในระบบการขับถ่าย และมีโฟเลต ช่วยสร้างเม็ดเลือดแดง และกระตุ้นการแบ่งเซลล์ **สีม่วง** มีสารแอนโทไซยานิน เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยในการลดความเสี่ยงในการเกิดมะเร็ง ช่วยกระตุ้นการทำงานของระบบประสาท และการมองเห็น และสามารถป้องกันหลอดเลือดหัวใจตีบ **สีแดง** มีสารไลโคปีน และเบต้าไซซีน ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก ลดการอุดตันของไขมันในเส้นเลือด กระตุ้นการไหลเวียนโลหิต ทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง **สีเหลือง/ส้ม** มีสารเบต้าแคโรทีน และลูทีน เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยบำรุงสายตา การเจริญเติบโตของร่างกาย การกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกัน และสีขาวมีสารแซนโทน เป็นสารต้านอนุมูลอิสระช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดมะเร็ง ช่วยลดการอักเสบ และภูมิแพ้

รูปแบบการรับประทานง่าย ๆ คือ การรับประทานผักผลไม้สดโดยตรง ล้างปอกเปลือก และรับประทานต่อมาพัฒนารูปแบบนำมาหั่น ปั่น ไม่แยกกาก ต้มพัฒนาต่อมาเป็นเครื่องดื่ม Vfresh ผักผลไม้ปั่น ๕ สี บรรจุขวดพาสเจอร์ไรส์ และพัฒนารูปแบบต่อมาเป็น B-mix เจลลี่ผักผลไม้ ๕ สี ที่ได้รับการต่อยอดงานวิจัยนวัตกรรมเกษตร เสนอต่อสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร(องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่งการพัฒนาพร้อมกับกระทรวงอุตสาหกรรม ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และเครือข่าย UBI ในโครงการยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์เกษตรปลอดภัยด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์ รองรับการบริหารวิถีใหม่ มีการทดสอบค่าโภชนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิตอาหารโดย Food Science เพื่อให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในตัวผลิตภัณฑ์ สะดวกต่อการบริโภค พกพาง่าย รับประทานได้ทุกวัย ที่สำคัญให้พลังงานเพียงแค่ ๑๐ กิโลแคลอรี ไขมัน ๐ กิโลแคลอรี ตอบโจทย์กับยุคสมัยที่ผู้คนหันมาสนใจรักสุขภาพมากขึ้น หุ่นกระชับ ช่วยให้นอนหลับ ขับถ่ายง่าย

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมการรับประทานผักและผลไม้ที่มีอยู่ในชุมชนโดยการแปรรูปผักผลไม้ ๕ สี ในรูปแบบเจลลี่
- ๒) เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการได้รับสารอาหารไม่ครบในทุกช่วงวัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๑) นำผักผลไม้ ๕ สี ได้แก่ สับปะรด แ้วม้งกรแดง แ้วม้งกรขาว แครอท แตงกวาปอกเปลือก มะเขือเทศ ผักกาดหอม กะหล่ำม่วง น้ำเสาวรส/มะนาว ปลอดสารพิษที่ได้รับมาตรฐาน GAP มาล้างให้สะอาด นำมาปั่นเอาน้ำ
- ๒) แต่งรส โดยใช้น้ำตาลซูคราโลสแทนน้ำตาล
- ๓) เพิ่มความคงตัว ด้วยคาราจีแนนและผงบุก เป็นสารทำให้เกิดเจล เนื่องจากบุกมีคุณสมบัติในการดูดซับน้ำได้ดี และทำให้เจลลี่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น
- ๔) บรรจุของสำเร็จรูป ๑๕ กรัมต่อ ๑ ซอง
- ๕) ซิลสุญญากาศ

หมายเหตุ: ควรบริโภคในปริมาณที่เหมาะสมในแต่ละวันหรือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

มีการทำวิจัยผลิตภัณฑ์ B-mix ได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการทางเลือกในการบริโภคสารอาหารครบถ้วน เหมาะสำหรับทุกเพศทุกวัย พกพาง่าย และช่วยส่งเสริมสุขภาพ เด็กกินผักผลไม้ได้มากขึ้น ทดลองใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบขับถ่าย ช่วยเพิ่มมูลค่าให้ผลไม้ในพื้นที่ และมีการสร้างอาชีพให้ชุมชน สนับสนุนการเพิ่มรายได้ให้พ่อค้าแม่ค้าผลไม้

ปัจจัยความสำเร็จ

- ๑) การเลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง
- ๒) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับการบริโภค
- ๓) การส่งเสริมการตลาดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

โอกาสในการพัฒนา

สามารถขยายตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่ หรือพัฒนาสูตรเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการและการบริโภคที่หลากหลายขึ้น พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เชิงพาณิชย์

Bmix {Food and Vegetables Jelly}

[illegible]

2568 “B-mix”

ชื่อนวัตกรรม : HerbsJett (กาพน้ไอน้ำสมุนไพร)

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางสาวชนิดดา สงพัฒน์แก้ว

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

สาขาที่ประกวด : ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

จังหวัด : สุราษฎร์ธานี

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

การสูมยา เป็นหัตถการหนึ่งในทางการแพทย์แผนไทยที่ใช้ในการดูแลเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจ กล่าวคือ การใช้ความร้อนขึ้นจากไอน้ำเป็นตัวพาน้ำมันหอมระเหยผ่านโพรงจุ่มก ผ่านเข้าช่องคอไปช่องอก จนถึงช่องท้อง เพื่อปลุกเสมหะหรือเสมหะเสียให้ออกจากระบบทางเดินหายใจให้หมด ทำให้หายใจคล่องขึ้นสะดวกขึ้น โดยใช้ตัวยาสุมไพร ที่มีฤทธิ์ในการช่วยขยายทางเดินหายใจ เพื่อเพิ่มการไหลเวียนให้หายใจได้ดีขึ้น ซึ่งขั้นตอนการทำหัตถการจะใช้ผ้าคลุมศีรษะแล้วเอาน้ำอังไอน้ำจากหม้อดิน/ กระละมั่ง/ หรือภาชนะต่าง ๆ ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรกับน้ำร้อน เหมาะกับผู้ที่มิ ภาวะเสมหะมากในทางเดินหายใจ ลดอาการไอ จาม หายใจติดขัด อาการมีนัง ภูมิแพ้ และปวดศีรษะไมเกรน

รูปแบบการทำหัตถการสูมยาในสมัยก่อนจะใช้หม้อดินต้มยา คลุมผ้า จากนั้นเอาใบหน้าอังไอน้ำ ซึ่งไม่สะดวก ต่อการใช้งาน ไม่สะดวกต่อการพกพา จึงนำกาต้มน้ำไฟฟ้าแบบพกพามาดัดแปลงเพิ่มอุปกรณ์ HerbsJet Switch เข้าไป เพื่อให้กาต้มน้ำสมุนไพรมีคุณสมบัติผลิตและพ่นไอน้ำสมุนไพรออกมาได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีวิศวกรไฟฟ้าเป็นผู้ช่วย ออกแบบและรับรองความปลอดภัย ซึ่งนวัตกรรมชิ้นนี้ออกแบบมาช่วยให้่ง่ายต่อการใช้งาน สะดวกพกพา ทำให้การทำหัตถการสูมยาไม่ยุ่งยากเหมือนสมัยก่อน

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ยาของผู้ป่วยโรคหอบหืดในชุมชน
- ๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระยะเวลาการดูดซึมของยาได้เร็วขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๑) ใส่น้ำลงในภาชนะให้อยู่ในระดับพอดี ระหว่างระดับ Min - Max
 - ๒) ใส่ซองสมุนไพร ๑ ซองที่ประกอบด้วย ๑.กระชายเหลือง (รสเผ็ดร้อน ๒๐ ส่วน) ๒. สมอไทย (รสขมฝาด ๑๓ ส่วน) ๓.สมอพิเภก (รสขมฝาด ๑๓ ส่วน) ๔.มะขามป้อม (รสเปรี้ยวหวาน ๑๓ ส่วน) ๕.ขมิ้นชัน (รสเผ็ดร้อน ๒ ส่วน) ๖.กระเจี๊ยบแดง (รสเปรี้ยว ๓ ส่วน) ๗. มะตูมนิม (รสเปรี้ยวหวาน ๒๐ ส่วน) ๘.หนุมานประสานกาย (รสขม ๑๓ ส่วน) ๙. ดีปลี(รสเผ็ดร้อน ๓ ส่วน) ๑ ส่วน เท่ากับ ๑๐ มิลลิกรัม (สำหรับชา ๑ ซอง) ปิดฝา
 - ๓) เปิดสวิทช์ (On) ดวงไฟในสวิทช์สีแดงจะสว่าง เพื่อเริ่มต้มน้ำ
 - ๔) เมื่อต้มน้ำถึงจุดเดือด จะมีกลิ่นสมุนไพร และไอน้ำออกมา
 - ๕) ให้ถือตัวกาอยู่ระดับหน้าอก โดยหักปากของกาที่มีไอน้ำเข้าหาตัว ระยะเวลาไม่ให้โดนไอน้ำร้อนเกินไป สูดดมกลิ่นสมุนไพรที่พ่นออกมา
 - ๖) หากต้องการเร่งปริมาณไอน้ำสมุนไพรให้มีความแรง และออกมาอย่างต่อเนื่อง ให้กดปุ่ม HerbsJet Switch สีแดงค้างไว้
- คำเตือน:** ห้ามพ่นไอน้ำสมุนไพรที่ใบหน้าหรือดวงตาโดยตรง

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการนำไปใช้กับผู้ป่วยโรคหอบหืดและผู้ที่มีปัญหาทางเดินหายใจ พบว่าผู้ใช้สามารถหายใจสะดวกขึ้น ลดอาการไอและลดอาการแน่นหน้าอกได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถใช้สมุนไพรในการรักษาได้ง่ายขึ้นและปลอดภัยมากขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จ

- ๑) การออกแบบอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน
- ๒) การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอุปกรณ์
- ๓) ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพและการแพทย์แผนไทย

โอกาสในการพัฒนา

สามารถพัฒนา HerbsJett ให้รองรับสมุนไพรได้หลากหลายชนิดรวมถึงเพิ่มฟังก์ชันการควบคุมอุณหภูมิและระดับไอน้ำเพื่อให้เหมาะกับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม

ภาคผนวก

ภูมิปัญญาเสริมภูมิด้านทาบ

“ชาบำรุงปอด ต้านหวัด ไอ จาม เจ็บคอ”

ส่วนผสม (บรรจุ 100 กรัม)

ส้มโหระพา 30 กรัม (รสเปรี้ยว)

มะขามป้อม 30 กรัม (รสขม/หวานฝาด)

มะนาว 10 กรัม (รสเปรี้ยว)

กุญแจบ้าน 10 กรัม (รสขม)

กระชายขาว 5 กรัม (รสเผ็ดร้อน)

เปปเปอร์มินต์ 5 กรัม (รสขม)

ขมิ้น 5 กรัม (รสเผ็ดร้อน)

ด.ล.ม. หมอพื้นบ้าน

นวัตกรรมด้านยาสมุนไพรและเทคโนโลยี

สไลด์ 66 จาก 72

HerbsJet

สไลด์ 66 จาก 72

Mini HerbsJet รุ่น 2100

HerbsJet รุ่น 2100 เป็นอุปกรณ์เสริมสุขภาพที่ใช้สำหรับทำชาสมุนไพร...

“HerbsJet”

สไลด์ 66 จาก 72

Mini HerbsJet รุ่น 2100

HerbsJet รุ่น 2100 เป็นอุปกรณ์เสริมสุขภาพที่ใช้สำหรับทำชาสมุนไพร...

เปลี่ยนจากหม้อดิน (สุ่มยา) เป็นฟันท่อน้ำ (เทคโนโลยี)

→
→

“HerbsJet”

HerbsJet เป็นกาต้มน้ำไฟฟ้าแบบพกพาที่ผลิตโดยการสับอุปกรณ์จากไม้...

“การพัฒนา”

พัฒนาและนำไปใช้
ในผู้ป่วยในชุมชน

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

"ชาป่ารุ่งปอด ด้านหวัด ไอ จาม เจ็บคอ"

วิธีการปรุง/รับประทาน

1. นำสมุนไพรแห้งทั้ง 7 อย่าง มาบด
2. บดให้เป็นผงหยาบ
3. บรรจุซองขนาด 1 กรัม/ซอง

วิธีรับประทาน

- ชงดื่มแทนชา ดื่มแทนน้ำ
- ชา 1 ซอง/ น้ำ 100 มิลลิลิตร

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ป่วยโรคหวัด จำนวน 30 คน ได้แก่ เพศชาย 10 คน เพศหญิง 20 คน (กลุ่มวัยทำงานถึงวัยผู้สูงอายุ)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

- อาการไอ เจ็บคอ ลดลง ร้อยละ 93.3
- อาการจามลดลง ร้อยละ 83.3
- ไม่มีอาการง่วง เพื่อย จากการดื่มชา ร้อยละ 100.0

ข้อดีของชาป่ารุ่งปอด คือ ไม่มีอาการข้างเคียง ไม่ทำให้ผู้ป่วยง่วง ลดอาการไอเจ็บคอ และจาม สามารถใช้เสริมร่วมกับการใช้ยาแผนปัจจุบัน

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

